

NHỮNG ĐỨA TRẺ

(M. Go- rơ- ki)

I. Mục tiêu cần đạt:

1. Kiến thức

- Những đóng góp của M.Go-rơ-ki đối với văn học Nga và văn học nhân loại.
- Mọi đồng cảm chân thành của nhà văn với những đứa trẻ bất hạnh.
- Lời văn tự sự giàu hình ảnh, đan xen giữa chuyện đời thường với truyện cổ tích.

2. Kỹ năng:

- Đọc – hiểu văn bản truyện hiện đại nước ngoài.
- Vận dụng kiến thức về thể loại và sự kết hợp các phương thức biểu đạt trong tác phẩm tự sự để cảm nhận một văn bản truyện hiện đại.
- Kể và tóm tắt được đoạn truyện.

3. Thái độ:

- HS có thói quen quan tâm đến những sự việc, sự vật xung quanh và mọi người xung quanh.
- Giáo dục học sinh về lòng yêu thương, biết cảm thông với hoàn cảnh của người khác.

II. Chuẩn bị:

- **Giáo viên:** Tìm đọc tập truyện “Thời thơ ấu” của tác giả.
- **Học sinh:** Đọc trước văn bản, tìm hiểu về những đứa trẻ.

III. Tiến trình tổ chức các hoạt động dạy - học:

1. Ổn định tổ chức

2. Kiểm tra bài cũ

3. Tiến trình bài học

Hoạt động của thầy	HD của trò	Nội dung cần đạt
Hoạt động 1: Hướng dẫn HS đọc và tìm hiểu chung H. Nêu những nét chính về tác giả - <i>Mác- xim Go- rơ- ki. (1868-1936) là nhà văn Nga nổi tiếng. Hoàn cảnh sống khổ cực từ nhỏ và tự kiếm sống , tự học là những nhân tố góp phần tạo nên tâm lòng nhân hậu và tài năng nghệ thuật của nhà văn M. Go-rơ-ki. Bút danh “Go-rơ-ki” theo tiếng Nga, có nghĩa là cay đắng. Ông là tác giả của bộ ba tiểu thuyết tự thuật: Thời thơ ấu (1913 – 1914), Kiếm sống(1916) Những trường đại học của tôi (1923)</i> H. Nêu xuất xứ của đoạn trích. - Giáo viên hướng dẫn đọc và đọc mẫu. - Gọi học sinh đọc, nhận xét	-HS phát hiện - HS phát hiện - HS nghe - HS đọc, nhận xét cách đọc	Đọc và tìm hiểu chung 1.Tác giả, tác phẩm a) Tác giả: Nhà văn Nga nổi tiếng, tuổi thơ nhiều cay đắng -Xuất xứ: Trích chương IX tiểu thuyết “Thời thơ ấu” 2. Đọc, tóm tắt

<p>- GV gọi HS tóm tắt nội dung đoạn trích: <i>Sau một tuần không thấy ba anh em hàng xóm ra sân chơi, bỗng chúng lại xuất hiện và gọi nhân vật "tôi" chơi cùng. Trong câu chuyện với nhau, nhân vật "tôi" hỏi về mẹ chúng, thấy chúng buồn, nhân vật "tôi" an ủi bằng cách sôi nổi kể những câu chuyện cổ tích của bà. Bỗng bố của ba người bạn hàng xóm xuất hiện, cấm không cho nhân vật "tôi" tiếp tục chơi với con ông. Nhưng những đứa trẻ vẫn chơi với nhau, kể cho nhau nghe những câu chuyện vui buồn.</i></p> <p>H. VB có thể chia thành mấy phần? Nội dung của từng phần?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Phần 1: Từ đầu đến “cúi xuống”: Tình bạn tuổi thơ trong sáng. ● P2: “Trời đã ... nhà tao”: Tình bạn bị cấm đoán. ● P3: Còn lại: Tình bạn vẫn tiếp tục. <p>Hoạt động 2: Hướng dẫn học sinh phân tích văn bản</p> <p>H. Đại tá Óp-xi-an-ni-cốp không muốn những đứa trẻ con ông ta chơi với A-li-ô-sa vì lí do gì?</p> <p>H. Dù bị cấm đoán nhưng vì sao những đứa trẻ vẫn tìm đến với nhau? Qua đó, em có nhận xét gì về tình bạn giữa chúng?</p> <p>- GV nhận xét, chốt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sự việc: A- li ô sa: từng góp sức cứu đứa nhỏ khi bị rơi xuống giếng - Hoàn cảnh: <ul style="list-style-type: none"> + A-li-ô-sa: bố mất, mẹ đi lấy chồng, ông ngoại hay đánh đòn, chỉ có bà ngoại yêu thương <p>=> Hoàn cảnh sống thiếu tình thương giống nhau khiến A-li-ô-sa thân thiết với</p>	<p>- HS tóm tắt</p> <p>-HS phát hiện</p> <p>- HS phát hiện, phân tích: A - li- ô- sa: con nhà thường dân; những đứa trẻ: con nhà quý tộc => cách bức về giai cấp, giàu nghèo</p> <p>- HS phân tích, đánh giá</p>	<p>3.Bố cục: 3 phần</p> <p>I. Hướng dẫn phân tích</p> <p>1. Nội dung:</p> <p>a) Tình bạn của những đứa trẻ:</p> <p>Chung hoàn cảnh sống thiếu thốn tình thương => dễ đồng cảm, thân thiết => tình bạn trong sáng bất chấp những cản trở</p>
---	---	---

mấy đứa trẻ kia và để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng Go-rơ-ki khiến mấy chục năm sau ông vẫn nhớ như in và kể lại rất xúc động.

- Cho HS thảo luận nhóm:

H. A- li- ô- sa đã có những quan sát và nhận xét như thế nào về ba đứa trẻ nhà hàng xóm? Điều đó có hợp lí không? Vì sao?

- GV nhận xét, chốt:

+ Trước khi quen thân, A-li-ô-sa chỉ phân biệt được ba đứa con nhà đại tá theo tâm vóc của chúng (vì chúng có cách ăn mặc giống nhau, khuôn mặt và đôi mắt cũng giống nhau)

+ Khi mấy đứa trẻ kể chuyện mẹ chết, chỉ có di ghê, Go-rơ-ki thấy “Chúng ngò sít vào nhau giống như những chú gà con”. So sánh chính xác khiến ta liên tưởng khiến ta liên tưởng đến những chú gà con sợ hãi co cụm vào nhau trước cái ác của điều hâu, đồng thời toát lên sự thông cảm của A-li-ô-sa với các bạn nhỏ.

+ Khi bị bố mắng thì chúng như những “con ngỗng ngoan ngoãn”. Chi tiết này cho thấy chúng sợ bố.

H. Những chi tiết trên còn cho ta hiểu thêm điều gì về A- li- ô- sa?

H. Em học tập được điều gì về tình bạn của những đứa trẻ?

- HS thảo luận nhóm bàn (4 phút); đại diện nhóm trình bày, các nhóm khác nhận xét, bổ sung

- HS phân tích, đánh giá

- HS liên hệ bản thân

+ Hòa đồng với bạn không phân biệt giàu nghèo.

+ Biết đồng cảm và sẻ chia trước nỗi bất hạnh của các bạn

2. Những quan sát và nhận xét của A-li-ô-sa về ba đứa trẻ

So sánh:

- “Chúng ngò sít vào nhau như những chú gà con”

- Như những “con ngỗng ngoan ngoãn”

=> vừa thể hiện chính xác đáng đáp bề ngoài vừa cho thấy thế giới nội tâm của chúng là nỗi sợ hãi.

=> Những quan sát và nhận xét tinh tế; biết cảm thông với những nỗi bất hạnh của các bạn

<p>H. Tìm những chi tiết chuyện đời thường được tác giả lồng ghép vào truyện cổ tích qua những chi tiết kể về mẹ và những người bà của những đứa trẻ?</p> <p>- GV nhận xét, chốt: Đoạn trích thể hiện nghệ thuật kể chuyện đặc sắc của tác giả đan xen giữa chuyện đời thường và truyện cổ tích. + Thông qua chi tiết về "dì ghẻ", khi mấy đứa trẻ hàng xóm nhắc đến "mẹ khác", A-li-ô-sa liên tưởng ngay đến nhân vật mù dì ghẻ độc ác trong truyện cổ tích. + Khi những đứa trẻ nói về "mẹ thật", A-li-ô-sa cũng có những suy tưởng như độc thoại nội tâm, lạc ngay vào không khí truyện cổ tích: Biết bao nhiêu lần những người đã chết... chỉ cần vẩy cho ít nước phép là sống lại, biết bao nhiêu người chết mà không chết thật vì phép của những mù phù thủy” + Chi tiết người bà nhân hậu cũng được kể lại bằng giọng của truyện cổ tích: "ngày trước, trước kia, đã có thời"...</p>	<p>- HS phát hiện</p>	<p><u>2. Nghệ thuật:</u> Đan xen chuyện đời thường và truyện cổ tích</p>
<p>H. Kết hợp như vậy có tác dụng gì?</p> <p><u>Hoạt động 3:</u> Hướng dẫn học sinh tổng kết văn bản.</p> <p>H. Nêu những nét chính về nghệ thuật và nội dung của VB?</p> <p><u>1. Nghệ thuật:</u></p> <p>- Kể chuyện đời thường và chuyện cổ tích lồng trong nhau để thể hiện tâm hồn trong sáng, khát khao tình cảm của những đứa trẻ. - Kết hợp giữa kể và tả và biểu cảm làm cho câu chuyện về những đứa trẻ trở nên chân thực, sinh động và đầy cảm xúc.</p> <p><u>2. Ý nghĩa văn bản:</u> Đoạn trích thể hiện tình bạn tuổi thơ trong sáng, đẹp đẽ và những khát khao tình cảm của những đứa trẻ. - Gọi học sinh đọc ghi nhớ – SGK trang 234.</p>	<p>- HS đánh giá, phân tích</p> <p>- HS khái quát</p> <p>- HS đọc</p>	<p>=> Làm cho câu chuyện trở nên bay bổng, ấn tượng hơn.</p> <p><u>III. Tổng kết (Ghi nhớ - SGK)</u></p>

4. **Củng cố:**

Câu 1: Thời thơ ấu của M. Go-rơ-ki được viết theo thể loại nào?

- A. Truyện ngắn trữ tình.
- B. Truyện ngắn lịch sử.
- C. **Tiểu thuyết tự thuật.**
- D. Hồi kí.

Đáp án: C

Câu 2: Đoạn trích những đứa trẻ được kể theo ngôi nào?

- A. **Ngôi thứ nhất xưng tôi.**
- B. Ngôi thứ nhất xưng chúng tôi.
- C. Ngôi thứ hai.
- D. Ngôi thứ ba.

Đáp án: A

Câu 3: Câu văn “Chúng tôi ngồi sát vào nhau giống như những chú gà con” sử dụng biện pháp nghệ thuật gì?

- A. Nhân hóa.
- B. Nói quá.
- C. **So sánh.**

Đáp án: C

Câu 4. Vì sao nhà văn không đặt tên cho những đứa trẻ?

- A. Vì bản thân chúng không có tên.
- B. Vì nhân vật tôi đã quên mất tên của những đứa trẻ.
- C. Vì những đứa trẻ phải giấu tên của chúng.

D. Để làm cho câu chuyện về những đứa trẻ trở nên khái quát và đậm đà chất cổ tích nhiều hơn.

● **Đáp án:** D

5. **Dẫn dò:**

- Đọc và nhớ một số chi tiết thể hiện ký ức bền vững của nhân vật tôi về tình bạn tuổi thơ.
- Nắm những nét cơ bản về tác giả tác phẩm, tóm tắt lại nội dung câu chuyện, tìm hiểu những chi tiết nói về A- li- ô- sa và những đứa trẻ.
- Đọc, tóm tắt lại nội dung của văn bản, học thuộc phần ghi nhớ SGK trang 234.
- Chuẩn bị bài: **“Trả bài kiểm tra tổng hợp học kì I”**. Xem lại nội dung bài kiểm tra.

